

רפידתו זהב

פנינים, הנהגות ואמרות מגדולי ישראל

פרשה: בהר בזווקותי

גיליון: 65

כ"ב אייר, תשפ"ג

ע"פ פסק של הרב זילברשטיין, אנו מבקשים לא לקרוא בעלון בשעת התפילה וקריאת התורה, שלא יצא שכרנו בהפסדנו.

מהדף הזה אני לא אבין כלום, אבל מהמאה דפים שאחריו...

סיפר הרב שלמה קניבסקי שליט"א: אבא וצ"ל היה אדם עקבי, הוא לא היה משנה תוכניות גם אם לפעמים היה קשה מאוד לעמוד בתוכנית המקורית שהוא קבע לעצמו.

וכאן אני רוצה לספר סיפור נפלא שאבא וצ"ל היה מספר אותו מעת לעת. זה באמת סיפור שגם נותן לנו הצצה למה שתפס כל כך חזק את אבא וצ"ל, וגם מלמד אותנו איך מצליחים בתורה.

אבי מורי למד בישיבת לומז'ה בפתח תקוה, והיה ישן שם בפנימיה. היה לו חבר שישן אתו בפנימיה, הגאון הגדול רבי משה סולובייצ'יק, שלימים היה גדול הדור של שווייץ. רבי משה היה מבוגר מאבא בחמש שנים, אבל הם היו חברים טובים.

כשהגיע העונה של רישום הילדים לבתי הספר, היו יוצאים תלמידי הישיבות למושבים ולערי השדה, כדי לשכנע יהודים לשלוח את ילדיהם לחינוך התורני. הזמנים היו זמנים טרופים, ניתן היה פשוט להציל נשמות, כל מי שהלב שלו בער באהבת תורה ויראת שמים, היה יוצא ועושה נפשות, פשוט הצילו נשמות - דורי דורות של יהודים יראים ושלמים כמו בזכות הפעילות הזאת.

אבא היה אז בחור צעיר ולא לקח חלק בפעילות, ואילו רבי משה סולובייצ'יק שהיה כבר מבוגר יותר, כן נשלח לפעילות. הם היו צועדים ברגל במשך שעות, לא היה להם כסף למזון הסעות, הלכו והלכו עד שהגיעו למושב, והיו עוברים מבית לבית, נוקשים על הדלת, אולי יש לכם ילדים לרשום לבית ספר? זאת כמובן היתה עבודה מפרכת מאוד, אבל הפירות שלה היו שווים כל מאמץ.

רבי משה סולובייצ'יק יצא ביום מן הימים לפעילות, והרחיק נדוד, הוא סיים את הפעילות שלו בשעת לילה, והיה צריך לחזור בהליכה רגלית במשך שעות.

בשעה ארבע לפנות בוקר לערך הוא הגיע לפנימיה, עייף ומותש, בלי טיפת כח. הוא רצה ללכת לישון אבל היתה לו קביעות ללמוד דף היומי, ובאותו יום הוא עדיין לא למד את הדף של היום.

התיישב רבי משה בחדר המשותף עם אבי מורי וצ"ל, החזיק גמרא ביד וניסה ללמוד דף. הוא קרא שורה והתנמנם, אחרי כמה דקות התעורר, קרא עוד שורה ושוב נשמט ראשו, וכך הוא התקדם לאט לאט עוד שורה ועוד שורה, עד שאחרי שעה הוא סיים לקרוא את כל הדף, סגר את הגמרא וקרא על המיטה בעייפות נוראה.

אבא לא סיפר לנו למה הוא עצמו היה ער בשעה ארבע לפנות בוקר, ואנחנו לא שאלנו... בכל מקרה סיפר אבא שלמחרת היום הוא ניגש לחברו ושאל אותו: "משה, הבנת משהו ממה שקראת אתמול בלילה בגמרא?"

רבי משה השיב בשלילה: "אפילו מילה אחת לא הבנתי. כלום!"

שאל אותו אבא: "אז מה העניין? למה אימצת את עצמך כך לקרוא דף שאתה בכלל לא מבין ולא מסוגל להבין. לא היה עדיף שתלך לישון ובבוקר תקום ותלמד את הדף בצורה נורמלית?"

ענה לו רבי משה תשובה חדה וברורה: "אני ידעתי שמהדף הזה שאלמד בלילה עם עיניים עצומות, לא תהיה לי שום תועלת. אני לא אבין כלום. אבל מה-100 דפים שאלמד אחריו בזכות השעה הזאת, תהיה לי תועלת גדולה. אם אני אשבור את הקביעות, מי יודע אם אצליח לחזור אליה, אבל כשהצלחתי לשמור על הקביעות, היא לא נשברה, אני יודע שבעזרת ה' אלמד עוד ימים רבים דף היומי, ובפעמים הבאות אני כן אבין את מה שאני קורא."

(דרשו)

"הרוצה לזכות ב50,000 שקל ישלח מקור להיתר הלכתי לוותר על הקורבנות"

היה זה בשנת תשמ"ו. מודעות ענק קידמו את פני העוברים ושבים ברחובות ירושלים. כל העובר לצידן לא יכול היה להתעלם מהמודעות הענקיות, רבים עמדו וקראו אותן מופתעים, מנסים להבין מה עומד מאחוריהן...

"כל הרוצה לזכות ב-50,000", נכתב באותיות קידוש לבנה, "נא ישלח מקורות ומראי מקומות להיתר הלכתי המוותר על אמירת סדר הקורבנות מדי יום. את המקורות נא לשלוח לת"ד 5152 ירושלים." כדי שלא יישארו ספיקות נכתב שוב בקיצור: "השולח מראי מקומות להיתר הנ"ל, יזכה כ-50,000!"

כל המביטים במודעות תמהו תמיהה רבתי: מיהו המדביק האלמוני, ומה מטרתו במודעות אלה? איזה גביר מפורסם מצא לעצמו דרך לחלק את ממונו באופן כה מקורי? חובבי חידות ואוהבי זכיות החלו לנסות את מזלם בפיצוח החידה...

מי שעמד מאחורי המודעות - כאן הזמן לגלות - הוא הרה"ח רבי נפתלי גרינבוים שליט"א מירושלים, שסיפר לנו את הסוד מאחורי הפרסום. הרב גרינבוים חפץ להחדיר בתודעת הציבור עד כמה חשוב לומר את סדר הקורבנות בלי לוותר או לדלג מסדר התפילה, ומצא לעצמו דרך נאה לעשות זאת... מדי יום הזדוד להגיע לחיבת הדואר, עוקב אחרי התגובות...

בין המכתבים היה גם מכתב מקורי במיוחד. בראשו כתוב: "בזכות המודעות שפרסמתם, כבר זמן רב שאני מקפיד על אמירת הקורבנות מדי יום. מקדים לבוא לפני הזמן, משתדל במסירות שלא לוותר על אמירת הקורבנות כל יום! אם תשאל למה - הבה ואספר לך..."

ואז מתאר הכותב השתלשלות עניינים מרתקת במיוחד: "אני מצוי במצוקה כלכלית", כתב הלה, "וחשבתי כי הנה נמצאה הדרך לעשות

לוותר על ההידור, כדי שהאלמנה לא תזכר בבעלה ואולי תזויל דמעה

הגאון רבי יהושע לייב דיסקין זצ"ל מבריסק היה נוהג בהידורים רבים בקשר לפסח. החיטים, שנקצרו באחת המושבות בארץ, הוכנסו בשק מיוחד, שהובל לירושלים על ידי נאמני ביתו של הרב. על השק היה שומר רבי אליעזר דן רלב"ג ז"ל, שהרב נתן בו אמון מלא. הוא היה תולה את השק בביתו במקום גבוה ללא שום אפשרות של מגע וקירבה לחמץ.

כאשר נפטר ר' אליעזר דן, היה זה בחודש תמוז והחיטים נמצאו כבר בביתו של ר' אליעזר דן. ביקש הרב מבריסק מתלמידו המובהק, הצדיק ר' הערש מיכל שפירא זצ"ל, לקחת את שק החיטים ממשפחת רלב"ג ולשמור עליהם, היות והוא חושש פן לא תוכל האלמנה לשמור עליהם כראוי תקופה ממושכת עד הפסח הבא.

רבי הערש מיכל הרהר קצרות ואמר לרבו בהכנעה: בעצם הרי יוצאים חובת מצות מהדורות גם כשאשה שומרת על החיטים, אלא שהרב חפץ ביתרון הידור, ואני חושש שבבואי לבית האלמנה לבקש ממנה את שק החיטים, אולי בחושבה באותו רגע על בעלה המנוח תזויל דמעה אחת, וייתכן שיש מקום לוותר הפעם על ההידור הרב ובלבד שלא לצער את האלמנה.

נענה הרב ואמר: "אכן צודק אתה, ונאמנו דבריך".

(מתיקא כדובשא מהאדמור"ר מטאלא, אסדר לסעודתא)

"אבא שלי היה אופה, והוא נהג להגיד שסחורה טרייה עדיפה מסחורה ישנה"

סיפר הרב אברהם מרדכי מלאך שליט"א:

אין תנאי מאיפה באת, אתה יכול להחליט להתחיל מחדש, לא משנה מי האבא או מי הסבא.

מספרים על האוסטרו-בצער גאון, רבי יחיאל מאיר מאוסטרו-בוצה בעל ה"מאיר עיני חכמים", שהוא היה גאון הגאונים, מי שרואה רק את הפלפולים שלו מתעלף מהגאונות האדירה שהייתה לו. והוא לא בא מייחוס גדול.

פעם בפולין הייתה אסיפה של גדולים, אדמור"י ורבני פולין היו נוכחים. והתחילו לדבר ביניהם, בזמן שחיכו שהאסיפה תתחיל, וכל אחד התחיל להגיד משהו בשם האבא או הסבא. ומדובר בצדיקים שם, וכל אחד סיפר: "סבא שלי אמר כך וכך", ועברו אחד אחד וכל אחד סיפר משהו מהסבא או אבא שלו.

הגיעו לר' יחיאל מיכל, ולא היה לו שום סבא או אבא בכלל מיוחסים. ושאלו אותו: "נו מה אמר האבא או סבא?"

הוא השיב: "אבא שלי היה אופה, והוא נהג להגיד שסחורה טרייה עדיפה מסחורה ישנה", ואז הוא התחיל להגיד חידוש תורה משלו, ולא מסחורה "ישנה" של אבותיו...

(אסדר לסעודתא)

שבת שלום
לכל בית ישראל!
צוות העלון רפידתו זהב

50,000 בלי מאמץ... מכיוון שאינני גאון גדול, החלטתי לפנות למישהו שהוא דווקא כן גאון גדול ומפורסם, ופניתי אל הגאון רבי יוסף שלום אלישיב זצ"ל...

"נכנסתי אליו, וסיפרתי לרב כי אני מצוי במצוקה כלכלית, על כתפיי רובצים חובות עתק, ומצאתי לי הזדמנות נאה לפתור חלק מבעיותי הכלכליות. הן הרב גאון גדול", אמרתי לרב אלישיב, "אולי יעשה עמי חסד ויגלה לי כמה מקורות נאים לדלג על אמירת הקורבנות. יש לי את הדרך להרוויח מהמידע הזה 50,000..."

הרב אלישיב הביט בי מופתע, הרהר קלות והשיב מיד: "האמן לי, אין מקור לכך, זה חלק בלתי נפרד מסדר התפילה, בוודאי שאין מקום לדלג עליו... אדרבה", הוסיף הרב אלישיב בחיוך, "אם תמצא מקור כזה, נא הואל לערכן אותי. לפעמים אני זקוק לאותם רגעים, ומבקש היתר לדלג על אמירת הקורבנות..."

הרב גרינבוים קרא את המכתב, ולא האמין למראה עיניו. הנה כי כן, גם גדול הדור שכל התורה מונחת לפניו ממש - הסכים על ידו, כי אין דעה שהקורבנות הם אינם חלק מהתפילה, ועד כמה יש להקפיד לאומרם מדי יום ובכוננה, ממש כמו שמשתדל לכוון בשאר חלקי התפילה!

(פיני פרשת השבוע)

הרב דפלר לא החמיר בקידוש דאורייתא

הגה"צ רבי אליהו אליעזר דסלר זצ"ל נהג לקדש כל ימיו על כוס יין בשיעור הקטן, ולא הקפיד לקדש על הכוס בשיעורו של ה'חזון איש', ורק לאחר פטירת זוגתו הרבנית, התחיל לחזור אחר כוס בשיעור גדול ולקדש בו על היין. הדבר היה לפלא בעיני מקורביו.

פעם הסביר להם טעמו, כי את הגביע הקטן קיבל מתנה מחמיו, וידע שאשתו חפצה מאד שיקדש וישתמש בגביע זה, וכיון שאמרו חז"ל (ב"מ טז): "לעולם יהא אדם זהיר בכבוד אשתו", על כן נהג להדר בשיעור 'זהירות בכבודה', וקידש בגביע זה. אבל לאחר פטירתה החל לקדש בשיעור גדול כפי שמכריע המשנה ברורה (בביאור הלכה רעא, יג), דבקידוש דאורייתא יש להחמיר ולקדש על שיעור גדול.

(באר החיים, ליקוטים וסיפורים נפלאים)

כל הבית נסחף בשמחת ההודיה, כאילו זה עתה שברו צלחת לאירוסין

סיפר ת"ח אחד מיקירי ירושלים את המעשה הבא: "פעם ביקרתי בביתו של הגה"צ רבי וועלוועל צ'צ'יק זצ"ל, ובמהלך ביקורי שם, נשמע קול נפץ מן המטבח. רצתי לשם לראות מה קרה, ונתברר כי נפל בקבוק יין לתוך הכיור והתנפץ.

מפיו של רבי וועלוועל נשמע אז קול צהלה, ומיד פתח בדברי שבח והודיה להקב"ה איך שהוא מכוון הכל, ובהשגחה פרטית מופלאה, שהרי לכאורה היה יכול הבקבוק ליפול ולהתנפץ על הריצפה, ולהיות חלילה אבן גנף ומטרד לניקוי, אבל זה לא קרה! כי האבא האוהב שבשמים רצה רק שיישבר ולא יותר! זהו ולא פחות! ומה מאוד יש להודות לו על כך!

השמחה בבית רבתה אז כ"כ, וכל בני הבית נסחפו בשמחת "ההודיה", עד אשר בטוחני שאם היה נכנס אדם זר לבית באותה שעה, היה משוכנע ובטוח שזה עתה שברו כאן צלחת לאירוסין בן או בת.

(תורת זאב, איש לדעהו)